

LOIMAAN KAUPUNGIN ARVIOINTIKERTOMUS 2020

Sisällysluettelo

Puheenjohtajan tervehdys	3
Keskeisimmät havainnot	4
Tarkastuslautakunnan toiminta	6
Kaupungin taloudellinen tilanne	8
Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden asettaminen ja toteuttaminen	8
Kaupungin taloudellinen asema ja kehitys	10
Talouden tasapainottamistoimenpiteiden arviointi	11
Kuntakonsernin ohjaus ja valvonta sekä konserniyhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutuminen	11
Investoinnit	11
Vuoden 2019 arviointikertomuksen toimienpide-esitysten toteutuminen ja yleisarvioita tilinpäätökseen 2020	12
Kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen	14
Hallintopalveluala	16
Konserniyhtiöt ja muut osallisuudet	17
Sosiaali- ja terveystaloudellisuus	19
Sivistyspalveluala	21
Tekninen ja ympäristöpalveluala	23
Loimaan Vesi-Liikelaitos	24
Tarkastuslautakunnan toimenpide-esitykset	25
Allekirjoitukset	26

Valtuustokausi on tullut päätökseen ja aika tehdä "tilinpäätös" menneestä kaudesta. Arviointikertomuksessa toki arvioidaan vain mennyttä kautta ja punnitaan sitä, mitä edellisistä vuosista on otettu opiksi. Takana on opettavainen, mutta osittain myös todella raskas vaalikausi.

Tarkastuslautakunnan jäsenillä ei ollut kauden alussa yhtä jäsentä lukuun ottamatta aikaisempaa kokemusta kyseisessä toimielimessä toimimisesta, joten melkoinen oppi kuluva kausi on meille kaikille ollut. Lautakunnan jäsenillä on omat vahvuutensa, joita sen työskentelyssä on käytetty hyödyksi. Arviointikertomus -kertomukselta kokoonpanon yhteistyö on entisestään tiivistynyt. Tässä vaiheessa haluan kiittää kaikkia tässä matkassa mukana olleita: niin lautakunnan jäseniä, erinomaisia sihteereitämme, tilintarkastajia sekä kaupungin viranhaltijoita ja työntekijöitä, jotka ovat kanssamme tehneet yhteistyötä. Valtuustokauden päätteeksi tarkastuslautakunta haluaa yksittäisten valtuutettujen ja johtavien viranhaltioiden arviot työn onnistumisista. Arvio tulee ensi sijassa toimielimen käyttöön, mutta varmasti siitä saadaan tietoa myös sen vaikuttavuuden arviointiin.

Edellinen arviointikertomus tehtiin jo koronaepidemian varjossa, mutta koko menneen vuoden se on vaikuttanut kaikkeen kaupungin toimintaan. Monien asioiden suhteen eletään vielä epävarmoissa tunnelmissa, mutta kaupungin on kuitenkin jatkettava eteenpäin vallitsevasta tilanteesta huolimatta.

Edellisen vuoden aikana kaupunki sai alijäämät katettua osittain valtion toimien seurauksena. Kaupunki joutuu kuitenkin tekemään tulevien vuosien aikana paljon työtä käyttötalouden suhteen, ettei katteeseen pääse syntymään uusia alijäämiä. Myös kaupungin kiinteistöt ovat edelleen haaste, kun niiden korjausvelka tulee saada hoidettua ja kiinteistömässä vastaamaan tulevia tarpeita.

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen valtuuston käsittelyyn ja pyytää toimielimiltä vastineet seuraajillemme syksyn käsittelyyn.

Jukka Laaksonen

Vuosi 2020 oli Loimaan kaupungissa edelleen taloudellisen sopeuttamisen aikaa. Valtionosuuksien hyvin merkittävä lisäys koronavirusepidemian takia, henkilökunnan lomautuksen vaikutukset ja erikoissairaanhoidon vähentynyt käyttö mahdollistivat kuitenkin tilinpäätöksen, jossa kaupunki yhdessä Loimaan Vesi-liikelaitoksen kanssa pystyi kattamaan aiemmat alijäämät ja ylijäämää kumulatiivisesti on 136 000 euroa. On kuitenkin huomioitava, että itse kaupungin alijäämä on edelleen varsin suuri eli 8 677 000 euroa. Koronavirusepidemia vaikeutti koko kertomusvuoden yhteiskunnan toimintoja ja sitä kautta myös kansalaiset joutuivat sopeutumaan merkittäviin normaalia elämää rajoittaviin poikkeusoloihin. Epidemia on edelleen voimissaan; onneksi Suomessa on sen kanssa pärjätty suhteellisen hyvin verrattuna muuhun maailmaan. Tässä tilanteessa on edelleen erityisen tärkeää, että me kaikki teemme normaalit työmme karanteeneista ja muista elämää vaikeuttavista esteistä huolimatta. Tarkastuslautakunta on omalta osaltaan laatinut arviointikertomuksensa normaaliin tapaan. Lautakunta on kertomuksessaan muutamissa kohdissa viitannut poikkeustilan vaikutuksiin, mutta pyrkinyt kuitenkin tekemään normaalin kertomuksen kehuineen ja arvosteluineen.

Loimaalla kasvamme yhdessä-kasva kanssamme

Kaupunginvaltuusto hyväksyi tammikuussa 2019 ”Loimaalla kasvamme yhdessä -kasva kanssamme” strategiaohjelman, jonka antamia suuntaviivoja on käytetty vuoden 2020 toimintaa ohjaamassa.

Talouden tasapainottamistarve jatkuu

Vuoden 2020 taloudellinen tulos oli yli 7,7 miljoonaa euroa ylijäämäinen, tällä saatiin kuten edellä on mainittu kaupungin ja veden yhteenlaskettu tulos tasapainoon. Laakereilla ei kylläkään päästä lepäämään, vaan tarvitsemme jatkossakin ylijäämäisiä tilinpäätöksiä. Talouden säästöohjelmaa tulee siten jatkaa erittäin määrätietoisesti, samoin talouden tasapainottamista kaikilla toiminta-alueella. Esimerkiksi tulopohjan heikkeneminen, sote-palveluiden korkeat asukaskohtaiset kustannukset ja palvelurakenteen hajanaisuus vaativat hyvin haasteellista ja vastuullista päätöksentekoa kaupungin viranhaltijoilta ja luottamushenkilöiltä. Kuntalakikin edellyttää tarkempaa koko kuntakonsernin talouden ennakoitavuutta ja suunnitelmallisuutta suunnittelukausille.

Hyvä talousarviokuri

Vuoden 2020 tilinpäätöksessä erityisesti suurimman kuluerän eli hyvinvointipalveluiden menot alittuivat merkittävästi, mikä johtui pääosin Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin laskutuksen pienentymisestä. Siihen taas vaikutti pääasiassa koronaviruksen aiheuttama ei-kiireellisten hoitojen siirtyminen myöhemmäksi. Toivottavasti tilanne ei ole aiheuttamassa hallitsematonta nousupiikkiä jatkossa.

Kestävä säästö syntyy vain rakenteita muuttamalla ja tuottavuutta kasvattamalla

Vuonna 2020 talouden tasapainottamisohjelman mukaisilla toimenpiteillä saatiin merkittävästi taloudellisia säästöjä, vaikka pääosa tuloista tulikin valtion ylimääräisenä tukena.

Vuonna 2021 tasapainottamisohjelmaa on syytä jatkaa. Tärkeää on onnistua niin palvelutuotannon ja kaupunkirakenteen ylläpidossa kuin myös kaupungin alijäämien kattamisessa.

Investoinnit tuovat taloudelle merkittävän riskin

Kaupunginhallitus on keskittänyt monia toimintoja Ylistaronkatu 36 toimitiloihin, jonka käyttöä voidaan vielä merkittävästi tehostaa. Erinäisistä syistä johtuen kaupungilla on suuri kiinteistömassa, josta melkoinen osa on käyttämättömänä tai vajaakäytössä. Se ei ole järkevää, sillä sen ylläpito aiheuttaa kaupungille jatkuvasti kustannuksia. Entisen kaupungintalon ja Hirvikosken kunnantalon ”kohtalot” mietityttävät varmasti päättäjiä. Niistä tehtiin lisäpoistot tilinpäätöksessä, joten ne eivät rasita jatkossa kohtuuttomasti taloudellisesti. Silti mihinkään alennusmyyntiin ei ole syytä ryhtyä, ellei tiedetä varmasti, että ko. kiinteistöt jatkossakin hyödyttävät kaupunkia tavalla tai toisella. Ylistaronkadun tilat on remontoitu hyvään kuntoon, mutta korjausten kustannusarvion suuri ero todellisiin tarjouksiin tuntuu ihmeelliseltä. Kaupungin tulee varautua myös strategiaan elinvoimaisuutta parantaviin hankkeisiin. Lautakunta suosittelee investointien tarkastelua kokonaisuutena ja niiden tarpeellisuuden ja toteuttamismahdollisuuksien realistista arviointia.

Elinvoimaisuus kasvuun

Kaupungin elinvoimaisuus ei ole kehittynyt toivotulla tavalla, jos verrataan sitä erilaisten väestön, työttömyyden, yritysten ja työpaikkojen määrän kehitystä koskeneiden kyselyiden tuloksiin tai Loimaan sijoitukseen niissä. Myös rakentaminen ja tonttikauppa ovat hiljentyneet. Strategisten kärkihankkeiden eteneminen ja yritysten vireillä olevat tai jo toteutuneet investoinnit antavat kuitenkin tulevaisuudenuskoa. Työttömyyden vähentämisen ja elinvoiman kehittämisen tulee olla jatkossa koko kaupungin yhteinen tehtävä.

Asiakaslähtöisyys

Asiakaslähtöisyyden ja kuntalaisten osallistamisen eteen tehtyä työtä on vuoden 2020 haitannut koronaviruksen tuomat rajoitteet. Tämä näkyy mm. nuorisopalveluiden tarjonnassa.

Kaupungin internetsivut on uusittu; niitä on syytä koko ajan kehittää, koska digitaalinen maailma muuttuu niin nopeasti, ettei sitä voi jäädä vain sivusta seuraamaan. Lautakunta suosittelee, että osallistamiselle luodaan yhteiset pelisäännöt ja että kuntalaisten mielipiteitä otetaan entistä enemmän huomioon jo asioiden valmisteluvaiheessa ennen lopullisia päätöksiä.

Tavoitteet ilman mittareita eivät ohjaa toimintaa

Strategia on selkeytynyt ja edellytykset sen ohjaavuudelle ovat parantuneet. Puutteet tavoitteiden asettamisessa heikentävät kuitenkin oleellisesti sen ohjaavuutta. Ilman selkeitä tavoitteita, mittareita ja niille asetettuja tavoitearvoja ei tavoitteilla pystytä ohjaamaan toimintaa.

Vastaako kaupungin organisaatio tulevaisuuden tarpeisiin?

Toimintaympäristön nopeat muutokset edellyttävät johtamisen, toimintatapojen, organisaation, ja rakenteiden sekä resurssien jatkuvaa tarkastelua. Kaupungin johtoportaan on viime vuosina ollut melkoista vaihtuvuutta. Siksi tarkastuslautakunta haluaa herättää aktiivista keskustelua nykyisestä organisaatiosta, resurssien kohdentumisesta, luottamushenkilöiden roolista, organisaation tulevasta muutostarpeista ja rakenteellisten uudistusten kehittämisestä.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on toteuttaa kuntalain 121 §:n ja kaupungin hallintosäännön 71-77§ :ien edellyttämiä tehtäviä.

Tarkastuslautakunta edustaa kaupungissa ulkoista valvontaa, jonka toisen osan muodostaa tilintarkastajan suorittama tilintarkastus.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano 2020

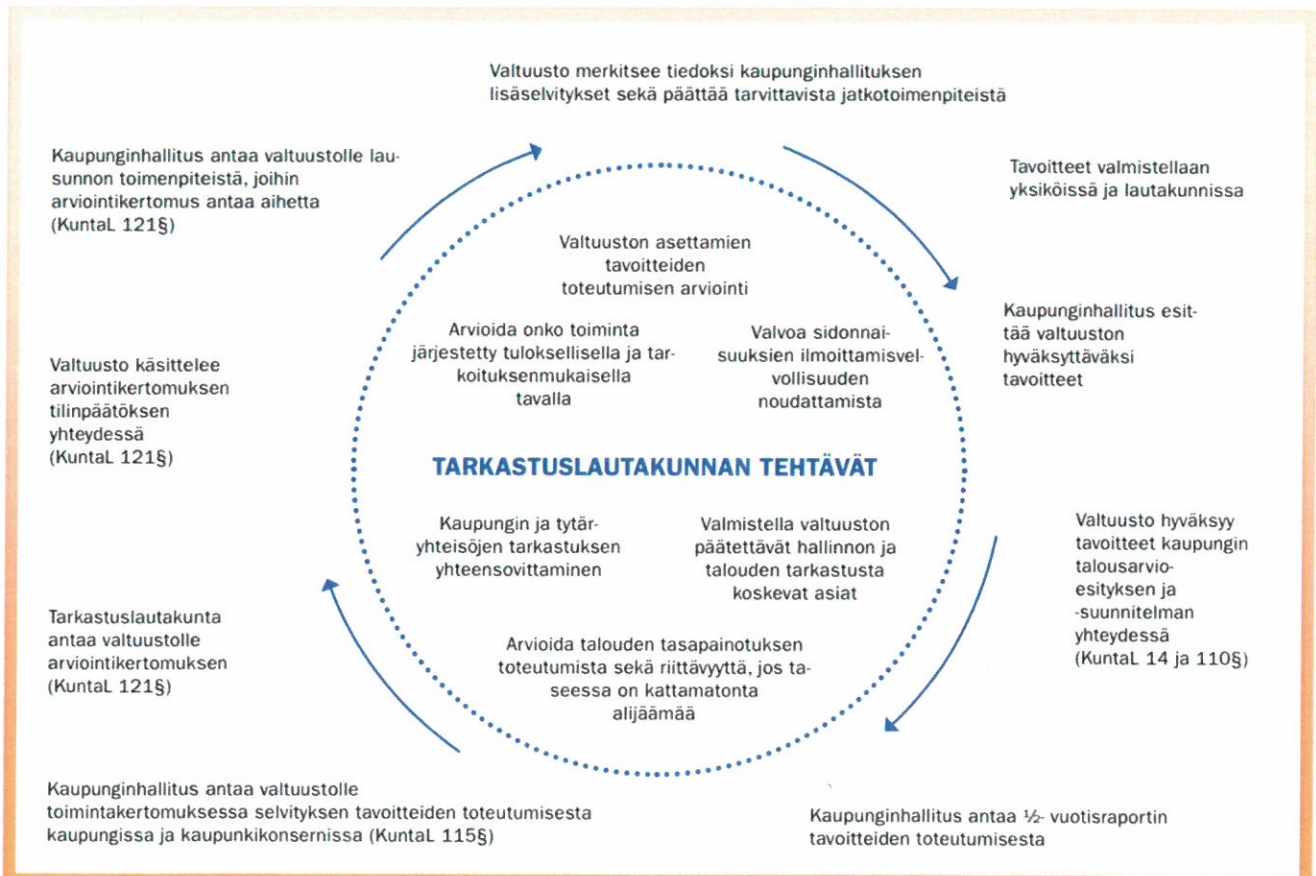
Tarkastuslautakuntaan kuuluivat vuonna 2020 seuraavat henkilöt:

varsinainen jäsen		henkilökohtainen varajäsen	
Laaksonen Jukka, pj	(13/13)	Härmäaho Hannu	(0/13)
Kiviniemi Sanni, vpj	(13/13)	Paljakka Anne	(0/13)
Boenisch Maiju	(13/13)	Ojala Jouni	(0/13)
Heinonen Sampsa	(13/13)	Hongisto Jaana	(0/13)
Kuusinen Anne	(1/13)	Pinta Johanna	(0/13)
Mikkola Hannes	(12/13)	Kuusisto Raimo	(1/13)
Riuttaskorpi Antti	(4/13)	Kraama Markku	(6/13)

(Suluissa kokouksiin osallistuminen vuonna 2020)

Tarkastuslautakunnan esittelijänä on toiminut puheenjohtaja Jukka Laaksonen.

Lautakunnan asioiden teknisenä valmistelijana ja sihteerinä on toiminut vuoden 2020 aikana arkistosihteerinä Sami Männistö.

Hallinnon ja talouden tarkastajana on KPMG Julkistarkastus Oy, jonka kanssa 22.8.2019 tehty sopimus kattaa kaupungin ja sen konserniyhtiöiden tarkastuksen vuosina 2019-2022+ optiovuosina 2023-2024. Vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut JHT, KHT Mikko Luoma. Tarkastusryhmään ovat kuuluneet tarkastajat Meri Rasehorn-Luumi, Maija Toivonen ja Ville Hannukainen. Tilintarkastaja on raportoinut suorittamistaan tarkastuksista lautakunnalle ja antanut kuntalain 125 §:n mukaisen tilintarkastuskertomuksen edelleen kaupunginvaltuustolle toimitettavaksi.

Tarkastuslautakunta on todennut seuraavat varsinaisten jäsentensä esteellisyydet:

Varapuheenjohtaja Sanni Kiviniemi, jäsenet Sampsa Heinonen ja Antti Riuttakorpi ovat esteellisiä sivistysvaliokunnan arviointiin. Jäsen Maiju Boenisch on esteellinen kaavatoimikunnan arviointiin. Jäsen Anne Kuusinen on esteellinen elinympäristövaliokunnan arviointiin. Hannes Mikkola on esteellinen Loimaan Vesi-liikelaitoksen arviointiin.

Tarkastuslautakunta on sopinut jäsentensä työnjaosta seuraavaa:

- * Sampsa Heinonen ja Hannes Mikkola arvioivat kaupunginhallituksen ja sen alaisten toimielinten, myös kuntakonsernin osakeyhtiöiden toimintaa.
- * Jukka Laaksonen arvioi sivistysvaliokunnan ja sen alaisten toimielinten toimintaa.
- * Maiju Boenisch ja Hannes Mikkola arvioivat hyvinvointivaliokunnan ja sen alaisten toimielinten toimintaa.
- * Sanni Kiviniemi ja Markku Kraama arvioivat elinympäristövaliokunnan ja sen alaisten toimielinten toimintaa.
- * Antti Riuttakorpi, myöhemmin Markku Kraama arvioi Loimaan Vesi-liikelaitoksen toimintaa.

Tarkastuslautakunta on laatinut valtuustokaudelle 2017 - 2020 arviointisuunnitelman, jota se käyttää toimintansa perusohjeena.

Vuonna 2020 lautakunta on kokoontunut 13 kertaa sekä vuonna 2021 toimikautensa loppuun mennessä 8 kertaa. Edelleen yhteiskunnan ja kansalaisten toimia rajoittava koronaviruspandemia on estänyt lautakunnan jäsenten osallistumisen koulutustilaisuuksiin.

Työtään lautakunta on toteuttanut etukäteen laadittua työohjelmaa ja kokoustensa yhteydessä tehtyjä

kaupungin luottamushenkilöiden, viran- ja toimenhaltijoiden haastatteluja hyödyntäen.

Tarkastuslautakunnan arviointityön painopistealueena vuonna 2020 on ollut koko kaupungin johtamis- ja ohjausjärjestelmien, kuntastrategian tavoitteiden ja toteutumisen sekä talouden ja sen tasapainottamisen sekä investointien seuranta ja arviointi.

Edelleen seurannassa on ollut sosiaali- ja terveysalan, elinympäristöalan ja sivistysalan eri palvelustrategioiden toteuttaminen valtuuston asettamien tavoitteiden kautta.

Lautakunnan tehtävänä on ollut myös johtavien luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden päätöksenteosaan mahdollisesti esiintyvien sidonnaisuuksien ilmoittaminen avoimuuden lisäämiseksi kaupungin internet-sivuilla. Sidonnaisuusilmoitukset on päivitetty vuoden 2020 aikana.

Lautakunta kävi keväällä 2020 tutustumassa Hirvikosken yhtenäiskoulun erityisryhmien toimintaan, Tuulensuun palvelukeskukseen, Attendo Mariian Kartanoon ja Alastarolla elinympäristöalan tehtäviin. Keväällä 2021 käytiin tutustumassa Loimaan Veden toimintaan ja etäyhteydellä Loimaan Vuokra-asunnot Oy:n sekä Hulmin Huolto Oy:n toimintoihin.

Lautakunta kuuli kokouksissaan kaupunginjohtaja Jari Rantalaa, talousjohtaja Sari Lainetta kaupungin yleisestä taloustilanteesta, vuoden 2021 veroprosenttien ja vuoden 2021 talousarvion päätöksentekoprosesseista sekä vuosien 2022-2023 taloussuunnitelmasta.

Vuoden 2020 tilinpäätöksestä kuultiin pitkin loppuvuotta ennakkotietoja ja lopullisen tilinpäätöksen luvuista ja mm. investoinneista saatiin selvitystä.

Lautakunta kuuli myös mm. kehittämisjohtaja Matti Tunkkaria, sosiaali- ja terveysjohtaja Timo Hokkasta, vanhustyönohjaaja Kaija Muhosta, tekninen johtaja Pekka Rouhiaista, Loimaan Vesi-liikelaitoksen johtaja Ari Kaunistoa sekä hyvinvointivaliokunnan puheenjohtaja Jari Välimäkeä, sivistysjohtaja Manne Pärköä, sivistysvaliokunnan puheenjohtaja Heikki Vainiota ja elinympäristövaliokunnan puheenjohtaja Pekka Kaasalaista, elinympäristövaliokunnan lupajaoston puheenjohtaja Juho Pietilä henkilöstöä edustavia pääluottamusmiehiä ja muutamaa muuta kaupungin henkilöstön edustajaa.

Kaupungin taloudellinen tilanne

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden asettaminen ja toteuttaminen

Kuntastrategia

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt uusitun kuntastrategian ”Loimaalla kasvamme yhdessä-kasva kanssamme” tammikuussa 2019 vuosille 2019-2021. Strategia on erittäin kunnianhimoinen varsinkin nykyisessä tilanteessa, jota maailmanlaajuinen pandemia edelleen monin tavoin vaikeuttaa.

Koska strategia on voimassa vain vuoden 2021 loppuun saakka, tulee uuden tulevaisuudessa vaaleissa valittavan valtuuston päivittää se tulevien vuosien käyttöön.

Hallintosääntö

Kuntalain 90 §:n mukaan kunnassa on oltava yksi hallintosääntö sisältäen määräykset hallinnon ja toiminnan järjestämiseen, päätöksentekoon ja hallintomenettelyyn sekä valtuuston toimintaan liittyvistä asioista. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 13.3.2017 hallintosäännön, joka on astunut voimaan 1.6.2017. Siihen on sisällytetty lain vaatimat elementit eli koottu eri toimielinten erilaiset säännöt yhteiseksi kokonaisuudeksi. Merkittävä muutos aiempaan oli valiokuntamallin tuominen luottamushenkilöorganisaatioon, joka tarkoittaa valtuutettujen vallan ja vastuun lisäämistä. Hallintosääntöön on vuosien varrella tehty yksittäisiä muutoksia ja muutostarpeita on edelleen. Kuntavaalit ovat vuonna 2021, siksi mietittiin pitkään, jatketaanko valiokuntamallilla vai palataanko lautakuntamalliin. Kaupunginvaltuusto päätti 24.5.2021 siirtyä takaisin lautakuntamalliin. Hallintosääntö on syytä päivittää kokonaisuudessaan kuten kuntastrategiakin.

Kaupunginvaltuuston hyväksymä konserniohje on vuodelta 2013. Kuntalakia, jossa myös konsernien asemasta kunnissa on säädetty, on tämän jälkeen merkittävästi muutettu, eli myös Loimaan kaupungin tulee uudistaa konserniohjeensa vastaamaan tämän päivän säädöksiä.

Talousarvio ja -suunnitelma

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kaupungille seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarvio on taloussuunnitelman 1. vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 16.11.2020 vuoden 2021 tulo- ja kiinteistöveroprosentit, jotka olivat samat kuin vuonna 2020: mm. tulovero 21,0 %, yleinen kiinteistövero 1,0 % ja asunnoista 0,5 %. Näillä perusteilla suurin osa, valtionosuuksien lisäksi, talousarvion tuloista on päätetty. Talousarvion muut osat vuodelle 2021 ja taloussuunnitelma 2022-2023 on myös hyväksytty samassa kokouksessa, mikä on jo pitkään ollut tarkastuslautakunnankin toiveena. Joulukuun 2018 valtuustossa päätettiin, että toimenpiteitä eri hallinnonalojen kustannusten säästötavoitteiden toteuttamiseksi käsitellään heti alkuvuonna 2019. Näitä toimenpiteitä taloustyöryhmä kaupunginhallituksen työrykkäsenä etsikin ja mm. rekrytointikielto ilman kaupunginhallituksen lupaa on voimassa edelleen.

Myös henkilöstöä koskevat yt-neuvottelut käynnistettiin ja päätöksiä on tehty alkuvuodesta 2020. Tällöin päätettiin lähes koko henkilöstön lomauttamisesta noin kuukaudeksi, mikä on vuoden mittaan toteutettu ja josta syntyi henkilökustannusten säästöjä n. 1,5 miljoonaa euroa.

Loimaan Vesi-liikelaitos tuloutti kaupungille 0,24 milj. euroa 3,1 miljoonan euron liikevaihdostaan (voitto-% 7,7). Tarkastuslautakunnan mielestä tulee tilinpäätöksessä kertoa selkeästi myös peruskaupungin tuloslaskelma ja tase. Kaupungin konsernituloksen ylijäämä on 9,0 milj. euroa (v. 2019 2,7 milj. euroa), taseessa on ylijäämää 12,7 milj. euroa (v. 2019 3,7 milj. euroa).

Vuoden 2020 alkuperäisessä talousarviossa oli arvioitu ylijäämäksi 55 000 euroa, kun toteutunut oli 7,7 milj. euroa, jolloin jopa aiemmat alijäämät saatiin katettua ja ylijäämää kaupungin ja vesiliikelaitoksen yhteenlasketussa taseessa on n. 136 000 euroa. Toimintakertomuksessa on selvitetty, miksi ero muodostui näin positiivisen suureksi, valtionosuuksia saatiin koronaviruksen ”ansiosta” huomattavasti enemmän, erikoissairaanhoidon kustannukset jäivät oleellisesti alle talousarvion, samoin henkilökulut lomautusten vuoksi.

Vuoden 2021 talousarviossa on arvioitu ylijäämäksi 1,2 milj. euroa, nykyisessä maailmantilanteessa ja pandemian edelleen jatkuessa arvio on varsin ohjeellinen. Olisi kuitenkin hyvä, jos kaupunki ei tekisi mitään isoja äkkiratkaisuja tämän pandemian takia, vaan toimisi suunnitelmallisesti pitemmällä aikavälillä järkeviä toimenpiteitä talousongelmiin hakien.

Loimaan kaupungin virallinen tuloslaskelma on Loimaan kaupungin ja Loimaan Vesi-liikelaitoksen tulosten yhdistelmä. Tuloslaskelman toteutumisvertailun mukaan toimintatuotot olivat 18,02 milj. €. Tämä on 2,88 milj. € alkuperäistä talousarviota vähemmän ja toteuma jäi noin miljoonan alle muutetun talousarvion. Vuoteen 2019 verrattuna toimintatuottoja kertyi 2,27 milj. € vähemmän.

Toimintakulut olivat 108,73 milj. €, mikä alitti muutetun talousarvion 3,90 milj. €. Talousarvion toimintakuluihin oli tehty 2,86 milj. € vähennys. Menolajeittain tarkasteltuna talousarvion ylitykset muodostuivat henkilöstön eläkekuluista 0,29 milj. €, avustuksista 0,67 milj. € ja muista toimintakuluista 0,02 milj. €. Sen sijaan henkilöstökulut kokonaisuudessaan alittivat muutetun talousarvion 0,46 milj. €. Myös palvelujen ostot alittivat muutetun talousarvion 3,70 milj. € ja aineet, tarvikkeet ja tavarat alittivat budjetin puolestaan 0,42 milj. €.

Toimintakate yht. 90,71 milj. € oli 2,91 milj. € eli 3,1 % vähemmän alijäämäinen kuin talousarviossa ennakoitiin. Toimintakate parani myös edelliseen vuoteen verrattuna 3,3 %.

Verotuloja kertyi 55,91 milj. €, mikä ylitti muutetun talousarvion 1,66 milj. €:lla. Talousarviota oli korjattu verotulojen osalta 2,51 milj. € pienemmäksi. Vuoteen 2019 verrattuna verotulot kasvoivat 1,53 milj. €. Kiinteistö- ja yhteisöverot jäivät alle muutetun talousarvion, mutta kunnallisveron osuus oli

puolestaan 1,98 milj. € suurempi. Kunnallisveroa kertyi kuitenkin 0,69 milj. € alkuperäistä talousarviota vähemmän.

Valtionosuuksia maksettiin kaupungille 47,46 milj. €. Tämä on miljoonan muutettua talousarviota enemmän. Vuoteen 2019 verrattuna valtionosuuksia maksettiin 6,52 milj. € enemmän. Käyttötulot eli toimintatuotot, verotulot ja valtionosuudet kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 5,78 milj. € ja samalla toimintakulut pienuivat 5,38 milj. €.

Kaupungin **vuosikate** oli 12,77 milj. €, mikä ylitti muutetun talousarvion 5,75 milj. € ja alkuperäisen talousarvion 8,55 milj. €. Rahoituslaskelman toteutumisvertailun mukaan kaupungin lainakanta väheni 2,44 milj. €. Vanhoja lainoja lyhennettiin 7,44 milj. €, kun uutta lainaa nostettiin 5,00 milj. €. Kaupungin lainakanta on 40,56 milj. €, mikä on 2 571 €/asukas.

Tilikauden tulos 7,72 milj. € on 10,92 milj. € parempi kuin v. 2019.

Seuraavassa taulukossa on verrattu kaupungin taloutta vuosina 2019-2020 Manner-Suomen kuntien ja Loimaan kaupungin kokoluokan kuntien keskiarvoihin neljän tunnusluvun valossa.

	Vuosikate €/asukas		Vuosikate poistoista		%	Lainakanta €/asukas	
	2019	2020	2019	2020		2019	2020
Manner-Suomi	318	727	76 %	171 %	3 352	3 478	
5 000 - 20 000 asukasta	192	661	54 %	177 %	3 483	3 520	
Loimaan kaupunki	95	810	38 %	250 %	2 708	2 571	

Lähde: Suomen Kuntaliitto. Vuosi 2020 on ennakkotieto.

	Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	
	2019	2020
Manner-Suomi	2 018	
10 000 - 20 000 asukasta	800	
Loimaan kaupunki	-478	9

Lähde: Suomen Kuntaliitto. Vuosi 2020 on ennakkotieto.

Vuosikatteella mitattava tulo-rahoitus on vahvistunut koko maassa yleisesti huomattavasti vuoteen 2019 verrattuna, myös Loimaan kaupungin osalta. Myönnetyt koronatuot selittävät suuresti myönteistä tuloskehitystä ja monet kunnat ovat saaneet myös harkinnanvaraista valtionosuutta. Loimaan vuosikate on noussut yli Manner-Suomen kuntien ja vertailuryhmän kuntien tason. Poistoihin suhteutettu vuosikate on ollut vielä v. 2019 muiden kuntien keskiarvoa heikempi, mutta vuonna 2020 Loimaa on ylittänyt keskiarvon reilusti. Lainakanta per asukas on alle maan keskiarvon ja myös vertailukuntia matalampi. Kertyneen yli-/alijäämän suhteen Loimaan tilanne on vielä v.2019 ollut sekä vertailuryhmää että koko maan keskiarvoa heikempi, mutta v.2020 alijäämä on saatu kääntymään niukasti ylijäämäiseksi.

Talouden tasapainottamistoimenpiteiden arviointi

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, on tarkastuslautakunnan kuntalain mukaan arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä.

Loimaan kaupungin ja liikelaitos Loimaan Veden vuoden 2020 tilikauden tulos on 7,72 milj. € ylijäämäinen. Taseeseen 31.12.2019 kertynyt alijäämä 7,59 milj. € nousi v.2020 tuloksen myötä 0,13 milj. € ylijäämäiseksi. Taloudelliseen tulokseen ovat vaikuttaneet erityisesti koronaan liittyvät valtionosuuslisäykset, toista vuotta peräkkäin saatu harkinnanvarainen valtionosuus sekä henkilöstökulujen leikkaukset.

Loimaan kaupungin vuosien 2021 – 2023 taloussuunnitelma sisältää merkittäviä tasapainotus- ja palvelujen sopeuttamistoimia. Niiden valmistelu aloitettiin talousarvion 2019 valmistelun yhteydessä. Taloussuunnitelmaa on työstetty siten, että v. 2023 taseen tulos on ylijäämäinen. Tavoiteltu ylijäämä on niukasti saavutettu v. 2020. On kuitenkin huomioitavaa, että elämme edelleen koronapandemian aiheuttamassa poikkeustilanteessa, ja taseen tasapainottumisesta huolimatta sopeuttamistoimia ja tasapainottamisohjelman toteutumista tulee seurata aktiivisesti ja tarvittaessa arvioida uudelleen tilanteiden muuttuessa.

Toimintakertomuksen kohdassa 1.8 on käsitelty kaupungin talouden tasapainottamista. Kuntalain mukaan toimintakertomuksessa tulee tehdä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi. Loimaan tase on vuoden 2020 tuloksen jälkeen 136 122 euroa ylijäämäinen. Kuntalain edellyttämää tasapainottamisvaadetta ei näin ollen ole. Taseen ylijäämä on kuitenkin vähäinen, ja v. 2019 aloitettua talouden tasapainottamistyötä jatketaan edelleen.

Kuntakonsernin ohjaus ja valvonta sekä konserniyhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan on arvioitava ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset tavoitteet toteutuneet myös kuntakonsernissa. Vastaisuudessa on perusteltua talousarvion valmistelussa kiinnittää edelleen huomioita siihen, että myös konserniin kuuluville kaikille tytäryhtiöille asetetaan tavoitteet. Tavoitteiden avulla valtuustolla on näin mahdollisuus toteuttaa omistajaohjausta asianomaisen yhteisöläinsäädännön sallimissa rajoissa. Kaupunginhallitus on maaliskuussa 2021 päättänyt, että omistajaohjauksen tuloksellisuusarviointi laaditaan kevään 2021 aikana. Konsernin omavaraisuusaste oli 41,80 % (36,10 % v. 2019). Konsernin lainakanta on 3 399 €/asukas, mikä on 221 € vähemmän per asukas edelliseen vuoteen verrattuna.

Investoinnit

Kaupungin investointimenot vuonna 2020 olivat 2,87 milj. €, mikä jäi 0,65 milj. € muutettua talousarviota pienemmäksi. Investointimenot laskivat edelliseen vuoteen verrattuna hieman yli kolmesataatuhatta euroa. Investointitulojen toteuma jäi talousarviosta n. 79.000 € vajaaksi, ja vuoteen 2019 verrattuna investointitulot laskivat n. 62.000 €.

	TP 2019	TA + M 2020	TP 2020	Poikkeama	Käyttö %
Investointimenot	-3 182 020	-3 528 300	-2 874 748	653 552	81,5 %
Investointitulot	133 266	150 000	70 875	79 125	47,3 %
Investoinnit netto	-3 048 753	-3 378 300	-2 803 872	574 428	83,0 %

Vuoden 2019 arviointikertomuksen toimienpide-esitysten toteutuminen ja yleisarvioita tilinpäätökseen 2020

Vuoden 2019 arviointikertomuksessa oli hallintopalvelualan osalta useita toimenpide-esityksiä, joista monet olivat lähinnä teknisiä ja toimintakertomuksen tietosisältöä lisääviä. Monia esityksiä kaupunginhallitus onkin huomionnut, mutta jotkut odottavat edelleen toimeenpanoa. Tilinpäätöksen luettavuutta on merkittävästi parannettu, siitä voi lautakunta antaa kiitoksen. Tilinpäätöstä lukiessa on kuitenkin edelleen havaittavissa, että eri osioiden koordinaatio puuttuu eli tekstit eivät aina ole yhteismitallisia, tarkastuslautakunta esittää, että tilinpäätöksiä laadittaessa nimetään henkilö, joka vastaa lopullisesta versiosta kokonaisuutena. Viime vuoden tilinpäätöksessä on moneen kertaan käsitelty eri osioissa koronaepidemian ja henkilökunnan lomautusten vaikutusta talouteen; olisi ehkä ollut syytä tehdä yksi eri toimialat kattava selvitys, jolloin muu teksti olisi voinut olla ”normaalivuotta” koskeva. Uutena kustannuspaikkana on koronakustannuksia seurattu; näistäkin kuluista voisi kertoa, mistä ne muodostuvat.

Tilinpäätöksessä 2020 on nyt kaupunginvaltuuston varajäsenet mainittu. Edelleenkään ei ole kunnan tulosvertailuja edelliseen vuoteen. Laskelmat, joissa mukana sisäiset tulot ja veloitukset ovat nähtävissä eri hallintokuntien yhteenvetoluvuissa, mutta sisäisten veloitusten perusteita ole mainittu esim. elinympäristövaliokunta ”tienaa” sisäisesti toimintakatteena 1,1 milj. euroa. Eri toimielinten kokouskertoja ei ole mainittu (vain valtuusto) eikä osallistumisaktiivisuutta, konserniin kuuluvien yhtiöiden hallitusten jäseniä, jotka valtuusto on valinnut, ei myöskään ole kerrottu. Kuntalain mukaan kuntalaisilla on mahdollisuus tehdä kuntalaisaloitteita, niihin jopa kannustetaan, toimintakertomus ei tällaista kunnallista demokratian ilmentymismuotoa tunne lainkaan. Tilinpäätös ja tämä lisäinformaatio toimisi hyvänä tietopankkina kuntalaisille heidän arvioidessaan mm. kaupungin luottamushenkilöiden toimintaa.

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota tilinpäätöksen taulukoissa alla oleviin virheellisyyksiin.”

Taulukossa s. 24 HENKILÖSTÖKULUT PALVELUKESKUKSITTAIN on laskettu prosentit väärin sarakkeessa Muutos % 2020/2019 ja ehkä sarake on nimetty väärin, kun pitäisi olla muutos 2019/2020.

Hallintopalveluiden kohdalla prosenttien pitäisi olla: Palkat ja palkkiot 0,0; Eläkekulut 3,3; Muut henkilösivukulut -16,5; Henkilösivukulut 1,6 ja HENKILÖSTÖKULUT 0,4. Jos ne olisi laskettu muutoksena vuodesta 2019 vuoteen 2020, niin silloin luvut olisivat käänteisiä eli Palkat ja palkkiot 0,0; Eläkekulut -3,3; Muut henkilösivukulut +16,5; Henkilösivukulut -1,6 ja HENKILÖSTÖKULUT -0,4. Muiden palvelukeskusten kohdalla on sama tilanne. Muutosprosentti ei missään tapauksessa voi olla 100 tai yli tai vähän ali. Taulukossa mainitut luvut on laskettu toteumaprosentteina, josta tässä ei ollut kyse.

Taulukossa s. 30 ”Tilikauden tuloksen muodostuminen” on edelliseen verrattuna poikkeavasti sarake ”Muutos 19/20”, mutta siinä on annettu luvut väärin. Kun esimerkiksi toimintatuotot ovat vähentyneet vuodesta 2019 (20 292) vuoteen 2020 (18 020) 2272 euroa (siis -2 272), niin taulukossa on positiivinen luku 2272. Toimintakulut ovat myös vähentyneet vuodesta 2019 (-114 112) vuoteen 2020 (-108 729) ja taulukossa on sen muutoksen kohdalla negatiivinen luku -5 383, kun sen pitäisi olla kahden negatiivisen luvun erotuksena positiivinen.

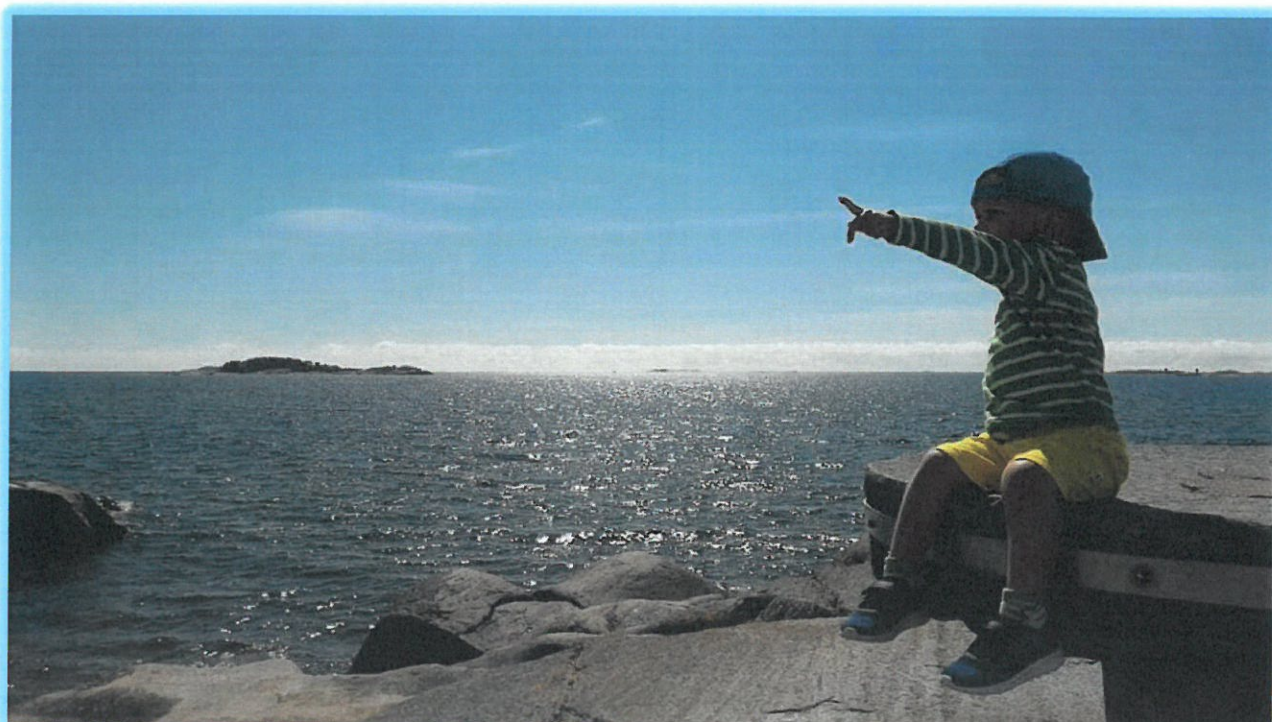
Viimeisenä siinä taulukossa on sarake ”Muutos % 2020 vs 2019”, jossa on pääsääntöisesti negatiivisia %-lukuja. Tarkoituksena on ilmeisesti ollut laskea muutos vuodesta 2019 vuoteen 2020, jolloin kirjatut luvut ovat oikein, mutta otsikko väärin eli pitäisi olla ”Muutos-% 19/20”.

Hallintopalvelualan Kaupunginvaltuuston kohdasta alkaen on kunkin toimielimen kohdalla olevassa tilinpäätöstaulukossa viimeisenä sarakkeena kohta "Poikkeama %", jonka pitäisi olla "Toteuma %", sillä siinä on järjestelmällisesti annettu toteuma prosenteissa muutettuun talousarvioon verrattuna. Valtuuston kohdalla siinä lukee 102 %, kun poikkeama siis on 1,6 %.

Tilinpäätöksen sivulta 139 alkavissa konsernilaskelmissa on vuoden 2019 vertailutiedot vain euron tarkkuudella, myös niissä pitäisi olla sentit mukana. Loimaan Vesi-liikelaitoksen yhtiöittäminen Ypäjän kunnan kanssa ei valtuuston päätöksen mukaisesti toteutunut; toimintakertomuksessa kerrotaan totena, että hyöty yhtiöittämisestä olisi ollut 1,5 milj. euroa, mutta perustelut puuttuvat.

Loimaalla paljon julkisuutta saaneesta Kalikan myyntihankkeesta on vain pieni maininta elinympäristövaliokunnan sivulla. Kaupunginhallitus teki kuitenkin asiasta lopullisen päätöksen, joten se olisi ollut syytä mainita ko. hallinnonalan kertomuksessa. Investointiosiossa kiinnittää huomiota Taidetalon julkisivuremontin kustannukset 233 384 euroa. Alkuperäinen kustannusarvio on ollut 220 000 euroa, mutta se on sisältänyt myös em. lisäksi mm. 1.kerroksen tilajärjestelyjä, pinta- ja ilmanvaihtoremonttia. Sivistysvaliokunnan osiossa mainitaan suuri tarve tehdä sisäpuolisia remontteja, miksi pelkkä julkisivuremontti on maksanut yli koko kustannusarvion?

Kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen

Kuntalain kuntastrategiaa koskevassa pykälässä (37§) edellytetään strategiassa otettavaksi huomioon kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet. Osallistavan päätöksenteon keskeisenä strategisena tavoitteena ja toimenpiteenä on, että asukkaat luottavat kaupungin päätöksentekoon ja ovat tyytyväisiä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiinsa asuinympäristönsä ja palvelujen järjestämisessä. Kuntalain 22 §:n mukaan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Sen mukaan valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista.

Kuntalaki mainitsee kuusi suositeltavaa toimenpidettä kansalaisten osallistumisen ja vaikuttamisen edistämiseksi, taulukko seuraavalla sivulla.

Johtopäätöksiä vuoden 2020 tilinpäätöksestä:

- Kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistämistapoja on tilinpäätöksessä 2020 paremmin kuin kertakaan aikaisemmin. Raportointi on tarkastuslautakunnan ehdotuksen (2020) mukaisesti otettu huomioon uuden kuntastrategian toteutumisen seurannassa.
- Esimerkkejä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistämistapoja on kuvattu nyt kaikkien palvelualuejen osalta.
- Asukkaiden osallistamiseen ja vaikuttamismahdollisuuksiin liittyvät perustelutiedot kuuluvat nyt kaikkien toimialojen, toimielinten ja palvelualueiden vuosiraportointiin.
- Raportointi on kuitenkin vielä epäyhtenäistä ja puutteellista, joten sitä on edelleen kehitettävä.
- Usein suunniteltujen asiakaskyselyjen lykkääntymistä perusteltiin koronaviruspandemialla. Asukkaiden osallistamisten ja vaikuttamismahdollisuuksiin voi kuitenkin toteuttaa laajasti myös sähköisin välinein terveysturvallisesti.
- Hyvästä kehityksestä huolimatta tarkastuslautakunta katsoo, että kuntalain edellyttämiä kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia on edelleen laajennettava ja monipuolistettava.

Asukkaiden osallistamiseen ja vaikuttamismahdollisuuksiin liittyvät perustelutiedot

Valmistellaan kuntalakiin sekä ja kaupungin omiin toimintatapoihin perustuvat osallistamista, osallistumista ja vaikuttamismahdollisuuksia koskevat menettelytavat.

- Seuranta, arviointi ja raportointi vuosittain osana osavuositarkastuksia ja toimintakertomusta.
- Osallistamisen, osallistumisen ja vaikuttamismahdollisuuksien toimivuuden itsearviointi sekä palaute osana asiakaskyselyitä.

Vuoden 2020 aikana järjestettiin osallistamistilaisuuksia mm.

- Palvelujen ja talouden sopeuttamis- ja tasapainotusohjelman 2019 – 2022/2023 valmistelu sekä toimenpiteiden ja muutosten toimeenpano sekä talousarvion 2021 valmistelu 16.9.2020
-> Tilaisuus, missä käsiteltiin palvelujen ja talouden sopeuttamis- ja tasapainotusohjelmaa sekä talousarvion 2021 valmistelua järjestettiin 16.9.2020
- Palvelualueiden merkittäviin kehittämishankkeisiin sekä muutosvalmisteluun liittyvät erilliset osallistamistilaisuudet (mm. kouluverkko, terveysasemat) -> Terveysasemaverkkoselvitystä käsiteltiin 1.12.2020 pidettävässä yleisötilaisuudessa.
- Yritys- ja asiakaskyselyt vuosina 2020 – 2023 -> Ei toteutunut

Taulukko: Kuntalain 22 §:ssä esitettyjä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia ja esimerkkejä niiden toteutuksesta Loimaan kaupungin tilinpäätöksessä 2020

<p>1. Järjestetään keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä kuntalaisraateja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hallintopalveluala/ Kaupunginjohtaja: Tilaisuus, jossa käsiteltiin palvelujen ja talouden sopeuttamis- ja tasapainutusohjelmaa sekä talousarvion 2021 valmistelua järjestettiin 16.9.2020 • Terveys- ja hoivapalvelut: Terveysasemaverkkoselvitystä käsiteltiin 1.12.2020 pidetyssä yleisötilaisuudessa.
<p>2. Selvitetään asukkaiden mielipiteitä ennen päätöksentekoa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hyvinvointipalveluiden hallinto: Asukkaille on järjestetty kuulemistilaisuus liittyen terveysasemaverkon uudistamisen suunnitelmaan. Asiakaspalautekyselyt: Q-pro feedback -palautejärjestelmä on otettu käyttöön. • Terveys- ja hoivapalvelut: Terveysasemaverkkoselvitystä käsiteltiin 1.12.2020 pidetyssä yleisötilaisuudessa. Viranhaltijat ovat osallistuneet pyydettäessä yhdistysten tilaisuuksiin
<p>3. Valitaan palveluiden käyttäjien edustajia kunnan toimielimiin</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nuorisovaltuusto osallistui nuorisopalvelujen vuoden 2021 talousarvion valmisteluun.
<p>4. Järjestetään mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hallintopalveluala/ Kaupunginjohtaja: Kuulemistilaisuus kaupungin budjetista järjestettiin 16.9.2020
<p>5. Suunnitellaan ja kehitetään palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Varhaiskasvatus: Varhaiskasvatussuunnitelmia ja esiopetuksen opetussuunnitelmia uudistettaessa osallistetaan huoltajia ja lapsia suunnitelmien valmisteluvaiheessa. Varhaiskasvatuksessa toteutetaan vuosittain asiakastytyväisyyskyselyjä, joiden tuloksia hyödynnetään palvelujen ja toimintojen kehittämisessä. Vuonna 2020 kyselyjä ei koronatilanteen takia toteutettu. • Perusopetus ja keskiasteen koulutus: Merkittävistä rakenteellisista yms. muutossuunnitelmista (esim. kouluverkko) järjestetään keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia. Samoin esimerkiksi opetussuunnitelmia uudistettaessa osallistetaan huoltajia ja oppilaita suunnitelman valmisteluvaiheessa. Perusopetuksessa oppilailta ja huoltajilta on mahdollisuus vaikuttaa koulun toimintoihin ja ajankohtaisiin asioihin mm. oppilaskunnan ja vanhempainyhdistysten kautta. • Perusopetuksessa toteutetaan säännöllisesti asiakastytyväisyyskyselyjä. Vuonna 2020 ei erillistä asiakastytyväisyyskyselyä toteutettu. • Vapaa-aikapalvelut: Vapaa-aikapalveluissa toteutetaan säännöllisesti erilaisia asiakastytyväisyyskyselyjä. • Nuorisopalvelut: Nuorisovaltuusto on loimaalaisten nuorten vaikuttajaelin, joka pyrkii edistämään loimaalaisille nuorille tärkeitä asioita, parantamaan loimaalaisten nuorten viihtyvyyttä, osallistumaan kunnallisten luottamuselinten toimintaan ja samalla oppimaan kunnallista päätöksentekoa ja demokratiaa. Nuorisoparlamentti (joka 3. vuosi) toimii demokratiakasvatuksen välineenä, nuorten osallisuuden, aktiivisuuden ja vaikuttamisen tukena.
<p>6. tuetaan asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vapaa-aikapalvelut: Seurojen ja yhdistysten kanssa käytävä vuoropuhelu on säännöllistä. • Nuorisopalvelut: Nuorisotalojen talotoimikunnat vaikuttavat nuorisotalojen sisällön kehittämiseen, sekä päättävät osaltaan nuorisotalaan suunnattujen toimintabudjetin käytöstä. Talotoimikunnat tukevat nuorten osallisuutta ja mahdollistavat nuorten kuulemisen heidän lähiyhteisössään

Kaupunginvaltuusto

Vuoteen 2019 nähden valtuuston toimintakulut vähenivät 17,1 % ja talousarvioon verrattuna ne kasvoivat 1,6 %.

Kaupunginvaltuusto on kaupungin ylin päättävä elin. Nyt toimintakertomuksessa mainitaan muutamia merkittävimpiä päätöksiä, joita valtuusto on tehnyt ja mitä tarkastuslautakunta edellisenä vuonna kaipasi. Valtuusto päätti joulukuun 2020 kokouksessa vähentää tulevan valtuuston jäsenten määrää 43:sta 37:ään henkilöön, mikä on toiminnallisesti ja taloudellisesti järkevä ratkaisu.

Tarkastuslautakunta

Vuoteen 2019 nähden nettokulut pysyivät entisellään ja talousarvioon nähden pienenevät 24,8 %. Alitus johtui pääosin siitä, että koronaviruksen takia tarkastuslautakunnalla ei ollut koulutustilaisuuksia.

Keskusvaalilautakunta

Kertomusvuonna ei ollut vaaleja. Tilinpäätöksessä kiinnittää huomiota, että Vasemmistoliiton valtuustoryhmän 7. varajäsentä ei ole keskusvaalilautakunta esittänyt valtuustolle valittavaksi, vaikka valtuutettuja ja varavaltuutettuja pitäisi olla sama määrä. Ote kuntalain pykälästä 17: ”Varavaltuutetut - Valtuutetuille valitaan varavaltuutettuja jokaisen kuntavaaleissa esiintyneen vaaliliiton, puolueen ja yhteislistan ensimmäisistä valitsematta jääneistä ehdokkaista sama määrä kuin valtuutettuja, kuitenkin vähintään kaksi...”

Kaupunginhallitus

Tarkastuslautakunta esitti jo edellisessä kertomuksessaan, että hallintopalvelualan ja kaikkien muidenkin alojen vertailutiedoissa tulee olla myös vertailu edelliseen vuoteen, tätä ei ole edelleenkaan toteutettu. Kaupunginhallituksen toimintakate (=nettokulut) väheni 1,4 % (edellisenä vuonna kasvua oli 38,6% ja 2018 lisäys oli 28,2%), alkuperäiseen talousarvioon nähden kulut ovat kasvaneet 10,9 % ja muutettuunkin 7,8 %. Näistä muutoksista talousarvioon on annettu tilinpäätöksessä selvityksiä. Hallintokuntien tulisi seurannassaan kertoa muutos myös alkuperäiseen talousarvioon, näin voidaan todeta sen realistisuus.

Kaupungin uudet kotisivut ovat avautuneet helmikuussa 2020. Hallintoelinten pöytäkirjat ovat nähtävissä netissä kaksi vuotta, tarkastuslautakunta esittää, että ne ovat esillä koko valtuustokauden ja vähintään kaksi vuotta. Kaupungilla on olemassa selvitys omistamista kiinteistöistä. Siitä on neljä portaisella jaottelulla nähtävissä mitä kiinteistöjä ylläpidetään aktiivisesti, korjataan tarpeen mukaan tai puretaan/myydään, myös tasearvot näkyvät listalla. Kaupunginhallitus on merkinnyt listan tiedoksi ja se on jaettu myös valtuutetuille, epäselvyyksien välttämiseksi tulisi kaupunginhallituksen hyväksyä lista ja jopa esittää se valtuustonkin hyväksyttäväksi.

Elinvoima

Elinvoima-alan toimintakate (=nettokulut) pieneni 5,2 % edellisestä vuodesta, alkuperäiseen talousarvioon kasvua oli 5,0 % ja korjattuun talousarvioon vähennystä 3,2 %. Kelalle maksettava kuntaosuusmaksu työmarkkinatuesta ylittyi huomattavasti alkuperäisestä talousarviosta eli 25,5 %. Lisätalousarviossa myönnetty 170 000 euroakaan ei riittänyt, ylitys johtui pääosin pandemiasta.

Kaupunki on tehnyt merkittäviä kaavoituspäätöksiä sekä asuin- että yritystonttien osalta, joten siltä osin on hyvät valmiudet uudisrakentamiseen.

Konsernijohto

Konsernijohtoon toimintakate on edelliseen vuoteen verrattuna samalla tasolla, mutta talousarvioon nähden kasvua on 13,9 %. Ylityksistä ja toteutumattomista tuloista on kattava selitys tilinpäätöksessä. Em. suuret poikkeamat talousarviosta on syytä päättää myös kaupunginvaltuustossa. Loimaan kaupungintalo on sisäilma- ym. ongelmien takia jätetty tyhjilleen ja pääosa kaupungin keskushallinnosta on siirtynyt Ylistaronkatu 36-kiinteistöön, joka ostettiin Novidalta vuonna 2019 300 000 eurolla ja jota on remontoitu kaupungin käyttöön n. 500 000 eurolla. Korjausinvestointeihin on jouduttu valtuuston päätöksellä antamaan lisärahaa alkuperäisen korjaussuunnitelman oltua alibudjetoitu. Kokonaisuutena voi kuitenkin todeta tilojen olevan kaupungille sopivat ja taloudellisesti erittäin edulliset verrattuna kaupungintalon korjauksen arvioituihin kustannuksiin. Henkilöstöhallinnossa on hankittu uusi ohjelmisto, jonka käynnistäminen on aiheuttanut lisä- ja ylitöitä

ja viivästyttänyt palkanerien maksua työntekijöille. Kaupungilla on isot ostopalvelumenot ja siksi tarkastuslautakunta on esittänyt vuosien 2017- 2019 arviointikertomuksissa, että kaupunginhallitus antaisi niistä selvityksen, joten lautakunta uudistaa jälleen kerran tämän esityksen. Kaupungin kirjanpidossa lienee omat tilit vähänkin merkittävillä ostopalvelujen tuottajille, jolloin ostopalveluista pitäisi voida saada paremman käsityksen kaupungin kuukausittaisissa tilitilannearvioissa. Jostain syystä tätä selvitystä ei tosin ole enää viime aikoina ollut. Myös ostopalveluiden vaikutusta kaupungin työntekijöiden asemaan on syytä tarkastella pitemmällä aikajänteellä.

Kaupunginhallituksen alaisena toimivat taloustyöryhmä, muutostyöryhmä, elinvoimatoimikunta ja kaavatoimikunta, joiden toiminnasta ei ole paljon tietoa toimintakertomuksessa. Vaikka niillä ei suoraan päätösvaltaa olekaan, niin perustietoa niiden toiminnasta olisi syytä kertoa, erityisesti tämä koskee nykytilanteessa taloustyöryhmää.

Konserniyhtiöt ja muut osallisuudet

Tässäkin yhteydessä on syytä todeta, että kaupungin toimintakertomuksessa ei ole näiden konserniyhtiöiden hallinnon kokoonpanosta kerrottu mitään.

Kehitys Oy Kurittulalla ei ollut itsellään toimintaa vuonna 2020, mutta se on perustanut yhdessä muutamien kaupungin yritysten kanssa Kiinteistö Oy Loimaan Yrityspuiston, jonka tarkoitus on kehittää erilaista yritystoimintaa Niittykulman alueella.

Kiinteistö Oy Telkäntie 1:n vuokralaistilanne on hyvä eli asunnoista oli vuodenvaihteessa n. 90 % vuokrattuna. Tilinpäätöksen 8 035 euron tappiosta huolimatta yhtiön taloudellinen tilanne on hyvä.

Kiinteistö Oy Alastaro-kodin toiminnassa ei ole ollut erityisiä sen talouteen vaikuttavia tapahtumia vuoden 2020 aikana, yhtiö on käytännössä velaton. Kaupungin vuonna 2018 tekemä osakekauppa Attendo Oy:n kanssa omistamistaan 60 %:sta yhtiön osakkeita sai tehdyn valituksen jälkeen lainvoiman joulukuussa 2019. Käytyjen neuvottelujen jälkeen kauppa ja siihen liittyvät muut toimet on vuoden 2021 alussa todettu rauenneeksi.

Kiinteistö Oy Loimaan Vuokra-asuntojen tilinpäätöksessä kiinnittää huomiota asuinrakennuksiin tehty lisäys 1 486 239,85 euroa ja vähennys 1 767 623,85 euroa, kun edellisenä vuonna vastaavat summat olivat huomattavasti pienemmät. Hoitokate näyttää heikentyneen edellisestä vuodesta 338 000 euroa. Vuokra-asunnoilla on huoneistoja 496 kpl ja niissä oli asukkaita 31.12.2020 645 henkilöä. Siitä voi huomata, että isommat huoneistot ovat olleet paljon tyhjillään. Pitkään vireillä ollut vuokra-asuntoselvitys on kaupunginhallituksen käsittelyssä toukokuussa 2021. Lopullisemmat päätöksentekoesitykset siirtynevät uudelle valtuustokaudelle.

Konserniyhtiöt ja muut osallisuudet

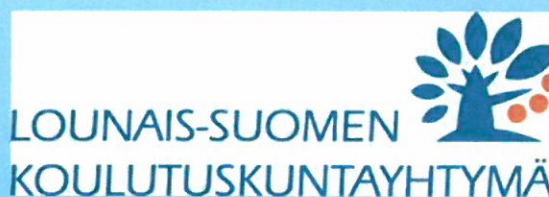

HULMIN HUOLTO OY
Kiinteistöhuolto ja isännöinti

Hulmin Huolto Oy:n toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2020 ei näytä olevan ongelmallinen; normaali vuosi, vaikka tietysti korona-aika on tuonut senkin toimintaan omat haasteensa.

Loimaan Kaukolämpö Oy:n (kaupungin omistusosuus 51 %) tilinpäätös ja tulevaisuudennäkymät ovat edelleen hyvät; sen voitto on 686 000 euroa ja se jakaa myös maltillisesti osinkoa omistajilleen. Todettakoon, että yhtiöllä on jakokelpoisia voittovaroja n. 7 milj. euroa. Taseessa on 500 000 euron saaminen, josta on epäselvyyttä, mille taholle se on annettu. Kaupunki on neuvotellut syyskuussa Loimaan Kaukolämmön asioista, mutta minkä tahon kanssa ja mistä asioista ei tilinpäätöksestä ilmene.

**LOUNAIS-SUOMEN
KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ**

Loimaa on osakkaana tai jäsenenä **Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:ssä**, **Lounais-Suomen koulutus kuntayhtymässä**, **Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymässä** ja **Varsinais-Suomen Liitossa**. Näissä yhteisöissä ei erityisesti kaupunkia koskevia tapahtumia ollut lukuun ottamatta toimintakertomuksen sivulla 156 oleva vuokravastuukohtaa, jossa on mainittu vuokravastuun olevan voimassa vuoteen 2041 ja se arvo 31.12.2020 oli 8 981 921 euroa (v. 2019 se oli 8 020 890 euroa ja v. 2018 taas 5 755 569 euroa). Tämä summa on Loimaan osuus TYKS:n uudissairaalan kustannuksista. Tarkastuslautakunnan mielestä tämä tulee selkeämmin ilmoittaa liitetiedoissa ja myös syy, miksi summa on vuosittain noussut merkittävästi. Myös samalla sivulla olevista leasingvastuista tulisi olla tarkempi selvitys.

**VARSINAIS-SUOMEN
SAIRAANHOITOPIIRI**

VARSINAIS-SUOMEN LIITTO
EGENTLIGA FINLANDS FÖRBUND
REGIONAL COUNCIL OF SOUTHWEST FINLAND

Yleistä

Vuoden 2019 tilinpäätökseen nähden nettokulut vähenivät 1,1 miljoonaa euroa (1,8 %), alkuperäiseen talousarvioon nähden vähennystä oli 3,0 miljoonaa euroa (4,9 %) ja muutettuun talousarvioon nähden vähennys oli 2,0 miljoonaa euroa (3,3 %). Viime vuonna hyvinvointivaliokunnan alaisten toimintojen kustannuskehitys on kääntynyt laskuun, koska V-S Sairaanhoidopiirin palvelujen käyttö on vähentynyt ainakin pääosin koronaviruksen takia.

Sosiaali- ja terveystaloudellinen on ylivoimaisesti kaupungin suurin menoerä ja sillä on merkittävän suuret ostopalvelut. Nämä palvelut ovat lakisääteisiä ja niiden ennakoiminen talousarviossa on vaikeaa, mutta kaupungin ikärakenteen ym. seikat tietäen on syytä kiinnittää erityistä huomiota talousarvioita tehdessä siihen, että ne tehdään realistiselta pohjalta.

Lastensuojelussa on vireillä muutamia oikeusjuttuja, joita jo hallinto-oikeudessa on voitettukin, mutta häviäjäkunnat eivät ole luovuttaneet, vaan valittaneet korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Jatkuva henkilökuntavaje ja vaihtuvuus mm. lääkärin, sairaanhoitajien, perushoitajien ja sosiaalityöntekijöiden osalta aiheuttavat merkittäviä kustannuslisäyksiä suoraan ja välillisesti myös muissa sosiaali- ja terveystaloudellisen mennoissa.

Kaupungin terveysasemaverkoston tulevaisuudesta on tehty selvityksiä, joiden pohjalta on kaupunginvaltuusto päättänyt, että Loimaalla toimii jatkossa vain pääterveysasema ja Alastaron terveyskeskus ja Oripään osalta palvelut hoidetaan ostopalveluina. Loimaan aluesairaalan rooli kunnan terveystaloudellisen tarjonnassa on ollut koronankin takia vähän edestakaisessa liikkeessä. Jatkossa tilanne tulee saattaa kestäväälle pohjalle.

Hallinto

Palvelualue alitti talousarvionsa. Toteuma oli hieman alle 23 000 euroa parempi kuin budjetoitu, mutta yli 25 000 euroa edellistä vuotta huonompi. Toteutuman selityksenä on mainittu, että pienempi toteuma johtui yhden palvelusihteerin tehtävän täyttämättä jättämisestä. Hallinnon palveluiden ostot olivat noin 18 % menoista ja niistä 70 % oli ulkoisia ostoja. Palveluiden ostot olivat 12 000 euroa suurempia kuin edellisenä vuonna, mutta 7 000 euroa budjetoitua vähäisempiä. Poikkeama ei kuitenkaan ole merkittävä suhteessa palvelualueen kokonaisbudjettiin. Toimintakulujen toteuman ero budjettiin on mainittu tekstissä olevan noin 14 000 suurempi kuin taulukossa.

Strategialinjauksiin perustuvien tavoitteiden toteutuminen

Arviointi on esitetty nyt aikaisemmasta poiketen tulokorttien muodossa. Esitystapa on selkeämpi ja useimmat kohdat näyttävät toteutuneen. Tavoitteen "A3. Loimaa on aktiivinen viestijä ja markkinoija."- kohdalla on kuitenkin mainittu

vain, että tavoite toteutuu osittain, mutta ei selitetty, mitä on jäänyt toteutumatta. Muiden perustelutietojen kohdassa "Arvio sisäisen valvonnan sekä riskienhallinnan toimivuudesta ja riittävydestä" on perustelu jäänyt

keskeneräiseksi, kun siellä sanotaan lopussa vain "Sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan on ollut riittävä."

Sosiaalityö

Sosiaalityö alitti hyvin vähän talousarvionsa. Toteuma oli noin 7.600 euroa alle budjetoidun, mikä on vain 0,1 %. Siten toteutumisaste oli melko tarkkaan 100 % muutetusta talousarviosta. Tehtäväalueen toimintakulut vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 3,2 % ja tulot myös jopa 22,5 %, mutta olivat suhteessa menoihin vain 1/10. Kokonaistulos oli hyvin vuoden 2019 kaltainen, eroa oli vain n. 0,5 %. Muiden perustelutietojen kohdassa ”Talouden ja toiminnan tunnusluvut ja vertailutiedot” sanotaan: ” Sosiaalityön menot ylittivät muutetun talousarvion 100 000 euroa ja toimintakate oli 90 000 muutettua talousarviota heikompi.” Se ei pidä yhtä taulukon kanssa, jonka mukaan toimintakulujen poikkeama oli -9 776 euroa ja toimintakatteen 7 607 euroa, mikä ei myöskään ole heikompi vaan parempi.

Palveluiden ostoihin sanotaan käytetyn 10 460 000 euroa. Se on 79 % sosiaalityön menoista. Lastensuojeluun on saatu perintörahaa, jolla on voitu ja voidaan vuosina 2020-2023 tasapainottaa taloutta 60 000 e/vuosi.

Kaupungin on edelleen ollut haastavaa saada päteviä sosiaalityöntekijöitä. Lisäksi sosiaalityön johtaja ja vammaispalvelun johtava ohjaaja lopettivat loka-marraskuussa työnsä kaupungin palveluksessa. Sosiaali- ja terveysjohtaja on hoitanut omien tehtäviensä ohella sosiaalityön johtajan tehtäviä lokakuusta lähtien.

Vuoden lopussa hyväksyttiin sosiaalityön organisaatiomuutos, jolla sosiaalityön johtajan virka ja vammaispalvelun johtavan ohjaajan virka muutettiin aikuis- ja vammaispalvelujen päällikön ja perhekeskuksen päällikön viraksi. Muutos toteutuu vasta vuonna 2021.

Strategialinjauksiin perustuvien tavoitteiden toteutuminen

- Uuden esitystavan mukaan kaikki tavoitteet näyttävät toteutuvan.

Esityksestä ei enää selviä, paljonko Loimaalla oli tehty lastensuojeluilmoituksia vuonna 2020. Myöskään kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrää ei ole esitetty. Sama koskee niin lastensuojelun kuin vammaispalveluiden menoja.

Terveys ja hoivapalvelut

Vuoden 2019 tilinpäätökseen nähden toimintakate oli 1,05 miljoona euroa (2,3 %) pienempi ja alkuperäiseen talousarvioon nähden 2,73 milj. euroa (5,7 %) sekä muutettuunkin talousarvioon nähden 1,93 milj. euroa (4,2 %) pienempi. Kuten aiemmin on mainittu, suurin syy poikkeamiin on Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin erikoissairaanhoidon laskutuksen pieneneminen, mikä taas johtuu kiireettömän sairaanhoidon toimenpiteiden siirrosta myöhäisempään ajankohtaan koronaepidemian takia.

Toimintakertomuksessa mainitaan perustetun uusia terveyskeskuslääkäriavustajia, joita ei ole saatu täytettyä. Kertomuksessa ei ole mitään mainintaa keikkalääkäreistä. Kuinka paljon niitä on käytetty ja mitkä ovat kustannukset?

Tilinpäätöksessä on erillinen ”Poikkeusolot”-kustannuspaikka, jossa on kuluja 0,36 milj. euroa; terveys- ja hoivapalveluissa mainitaan koronaepidemiasta johtuvia palvelujen ostojen ylitystä n. 0,3 milj. euroa. Ovatko samaa asiaa? Lähikuntien ja TYKS Loimaan sairaalan kanssa käytiin ainakin toistaiseksi tuloksettomia neuvotteluja seutukunnallisen sairaala- ja vuodeosastoratkaisun toteuttamisesta. Toivottavasti tilanne ei ole lopullinen, vaan neuvotteluja voidaan jatkaa epidemiatilanteen rauhoituttua. Tyhjästä tiloista vuokran maksaminen ei ole Loimaan kaupungille taloudellista. Kotisairaanhoidon (avosairaala) ei saatu vuonna 2020 aloitettua, toiminnan aloitus siirtyi vuodelle 2021. Vuonna 2019 oli kertomuksessa mainittu mm. asumispalveluiden ostojen määrä ja osuus kaikista asumispalveluista. Tilinpäätöksessä 2020 lukuja ei ole kerrottu.

Sivistyspalvelualan nettokulut vuoteen 2019 verrattuna olivat 1,30 milj. euroa (6,3 %) ja myös talousarvioon verrattuna 0,01 milj. euroa (0,0%) pienemmät. Toimintatuotot olivat talousarvioon verrattuna 0,17 milj. euroa (6,7%) pienemmät. Henkilöstökulut ylittyivät 0,37 milj. euroa (2,5%) ja muut kulut ylittyivät 0,13 milj. euroa (3,5%).

Varhaiskasvatus

Loimaalla lastenpäivähoidossa olevien osuus on valtakunnallisesti korkea. Vuonna 2020 asiakastytyväisyyskyselyä ei toteutettu koronatilanteen vuoksi. Hankerahoituksen avulla varhaiskasvatukseen oli vuonna 2020 palkattuna yksi varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Perheohjauksen toimintamallin kehittämistä on jatkettu vuoden 2020 aikana.

Varhaiskasvatukselle on luotu erittäin hyviä toiminnallisia tavoitteita. Positiivisen Loimaa mielikuvan esiintuominen, toiminnan tuloksellisuuden parantaminen ja loimaalaisten hyvinvoinnin parantaminen. Monia asioita näistä on jo saatu toteutukseen ja positiivista työskentelyä on hyvä jatkaa. Asiakkaiden osallistumismahdollisuuksia ei nyt vallitsevassa tilanteesta saatu toteutettua, mutta jo asian valmistelu on suunta parempaan.

Koronatilanteen vuoksi kesäaikaan on pidetty useampaa yksikköä toiminnassa. Toimintakertomuksen maininnat sisäilmaongelmista ja niistä johtuvat sairaspöissaolot on syytä ottaa huomioon päätöksenteossa.

Opetuspalvelut

Toimialalla on meneillään eri palvelualueilla useita erilaisia hankkeita, joihin on aktiivisesti haettu taloudellisia lisä resursseja. Vuoden aikana joitakin määräraha ylityksiä tuli, lähinnä sijaiskustannuksista. Sivistyspalveluihin liittyviä riskitekijöitä on tunnistettu hyvin. Ne liittyvät muutos- ja selvitystyön tuomiin epävarmuustekijöihin sekä työolosuhteisiin. Työterveyteen ja työssäjaksamiseen liittyviin kohtiin on hyvä kiinnittää entistä enemmän huomiota.

Kaupunginvaltuusto teki vuoden aikana kouluverkkoa koskevia päätöksiä, jotka tulevat toteutettavaksi vuoden 2021 aikana.

Perusopetus

Oppilaita on ollut tehostetun ja erityisen tuen piirissä maan keskiarvoa enemmän. Asiaan liittyviä syy-seuraussuhteita olisi hyvä avata jossakin muodossa. Loimaan kaupungille on myönnetty 157 440 euroa valtion erityisavustusta esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin, erityisopetuksen laadun kehittämiseen sekä siihen liittyvään koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen ja ryhmäkokojen pienentämiseen lukuvuodelle 2020-2021.

Perusopetukselle on luotu erittäin hyviä toiminnallisia tavoitteita, kuten yrittäjyyskasvatuksen lisääminen ja palvelujen tuloksellisuuden lisääminen. Näihin liittyen oli jo tehty hyviä toimenpiteitä. Asukkaiden kannustaminen harrastustoimintaan jäi suunnitteluasteelle vallitsevassa koronatilanteessa, mutta sen toteuttamista on hyvä yrittää uudelleen.

Vapaa-aikapalvelut

Kirjastopalvelut

Kirjastotilat pidettiin koronatilanteen vuoksi suljettuina 18.3.-31.5.2020. 18.5.2020 aloitettiin Varaa ja nouda -palvelu, jolloin varaamansa aineiston saattoi noutaa sovittuna aikana kirjaston ovelta. 1.6.2020 kirjastot avattiin viranomaisohjeistusta noudattaen. Istumapaikkojen ja asiakastietokoneiden määrä oli rajoitettu eikä henkilökohtaista digiopastusta annettu. 29.10.2020 syksyn tapahtumat peruttiin. Rajoituksia tiukennettiin 3.12.2020, jolloin lukupaikat otettiin kokonaan pois käytöstä ja sallittiin vain 15 min. pikainen asiointi kirjastossa. Syyslukukauden ajan koululuokilla oli mahdollisuus asioida kirjastossa aukioloajan ulkopuolella tai vaihtoehtoisesti luokille kerättiin toiveiden mukaan kirjakokoelmia. Kulttuurikasvatussuunnitelmaa ei voitu rajoitusten vuoksi kokonaisuudessaan toteuttaa.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalvelujen tilaisuudet ja tapahtumat peruutettiin maaliskuun puolivälistä alkaen ja taidetalo suljettiin. Toritoimintaa jatkettiin normaalisti,

poikkeuksena kesäperjantaisin järjestettävät torimusiikit. Taidetalo ja patsaspuisto avattiin 1.6.2020. Kuivurigalleria oli suljettuna vesivahingon vuoksi. Taidetalolla oli vuoden aikana selvästi normaalia vähemmän kävijöitä, mutta patsaspuistossa tehtiin puolestaan kävijäennätys.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluissa ohjattu toiminta lopetettiin ja liikuntapaikat suljettiin niin ikään maaliskuun puolivälissä. Ikäihmisille annettiin liikuntaneuvontaa puhelimitse, julkaistiin yhteistyössä paikallislehden kanssa kolme Kävele kevyemmäksi pakettia, soitettiin ryhmiimme osallistuneille sekä jaettiin liikuntavinkkejä kaupakassipalvelun ja ateriakuljetusten mukana. Videoitiin mm. Ritvan jumpat ikäihmisille ja muita juppia eri kohdetyhmille kuntalaisten

vapaaseen käyttöön. Ulkoliikuntapaikat avautuivat 14.5. ja sisäliikuntapaikat 1.6.2020 alkaen. Syksyllä 2020 liikuntapalvelujen muu toimin-ta jatkui koronarajoitukset huomioiden normaalisti.

Myös uimahalli Vesihovi avattiin poikkeusjärjestelyin 1.6.2020 ja halli oli avoinna 10.7.2021 asti ja taas 3.8.-27.10.2020 välisen ajan. 28.10-2.12.2020 toimittiin supistetulla aikataululla, jolloin päivät oli varattu koululaisuinneille ja aamu-uinnit ja illat yleisövuoroille. 3.12.2020 lähtien halli sulkeutui yleisöltä kokonaan, vain varhaiskasvatuksen ja koululaisten sekä kuntouttavan fysioterapian toiminnot saivat käyttää uimahallia.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluissa otettiin kevään 2020 osalta käyttöön etäpalvelut ja nuorisotilat suljettiin. Etsivässä nuorisotyössä ryhmätoiminta lopetettiin, mutta yksilöohjausta jatkettiin tarvittaessa. Nuorisotilat olivat poikkeuksellisesti avoinna kesäkuussa muutamina päivinä. Kesäkuussa järjestettiin myös päiväleirejä kylillä. Syksyllä nuorisotilat olivat avoinna noudattaen koronarajoituksia. Suuremmat tapahtumat ja toiminnot peruutettiin. Etsivä nuorisotyö jatkui muuten normaalisti, mutta ryhmätoimintaa ei järjestetty.

Työväenopisto

Työväenopiston kurssit keskeytettiin maaliskuun puolivälistä alkaen loppukevään osalta. Melkein koko syyslukukauden annettiin lähiopetusta. Yleisöluennot peruttiin marraskuusta alkaen, kuorot ja liikunta marraskuun lopusta alkaen. Aikuisten opetus keskeytettiin kokonaan 3.12.2020. Lasten ja nuorten opetusta jatkettiin rajoitusten mukaisesti.

Musiikkiopisto

Musiikkiopistossa lähiopetus keskeytettiin maaliskuun puolivälissä ja opetus järjestettiin loppukevään ajan etäopetuksena. Syksyn toiminta tapahtui samojen rajoitusten mukaan kuin työväenopistossa.

Elinympäristövaliokunnan alaisen teknisen ja ympäristöpalvelualan toimintakulut olivat vuoteen 2019 verrattuna 1,1 milj. pienemmät (12,8 %), alkuperäiseen talousarvioon nähden 1,55 milj. euroa (17,1 %) ja muutettuunkin 1,28 milj. euroa (14,5 %).

Teknisen ja ympäristöpalvelualan toiminnan arviointia vaikeuttaa sen sisäisen laskutuksen suuri osuus kokonaisuudesta ja se, että laskutusperusteita ei ole kerrottu. Todettakoon kuitenkin, että ilman sisäisiä siirtoja toimintatuotot olivat muutetun talousarvion mukaiset, vuoteen 2019 nähden vähenivät 0,16 milj. euroa. Toimintakuluissa muutettuun talousarvioon (kuluja vähennetty 536.100 euroa alkuperäisestä) alle budjetoidun 1.3 milj. euroa ja v. 2019 tilinpäätökseen verrattuna 1.3 milj. euroa.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä:

- että taseessa nämä käyttöomaisuuserät ovat euro-määräisesti oikealla tasolla. Kiinteistösuunnitelma käytön tarkoituksenmukaisuudesta ja niiden tarpeesta eri sektoreilla selkiyttäisi sekä uudisrakentamista että purkamista. Tempoileva päätöksenteko aiheuttaa palvelualalle ylimääräistä työtä ja kustannuksia.

- että sellaisesta metsäomaisuudesta luovutaan, jolla ei ole suunnitelmallista käyttötarkoitusta maa-alueena. Metsäomaisuuden hoito kuuluu palvelualan tehtäviin. Taajamissa metsänhoito on ennemminkin puistoalueiden hoitoa ja muodostamista. Kaupunki omistaa laajan metsäalueen erillään taajamista. Puutavaran myyntitulot ovat olleet huomattavia ja käytetty kaupungin talouden hoitoon. Metsähakkuita on tehty runsaasti, joten hoitokulut kasvavat.

- että kaupungin omistaman Hulmin Huolto Oy:n ja teknisen toimen yhteistyö olisi saumatonta ja kitkatonta ja niiden reviiirajat olisivat selkeät.

- että sähköiset palvelut saadaan otettua nopeammin käyttöön.

Strategiset tavoitteet ja toimenpiteet ovat toteutuneet osittain, epidemia on vaikuttanut myös henkilöstömäärän vähenemiseen. Ulkoalueiden kesäkunnossapidon menojen vähennys kausityöntekijöitä vähen-

tämällä aiheutti toisaalta Loimaan positiivisen julkisuuskuvan heikkenemistä.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä sujuvampaa henkilöstöpolitiikkaa. Henkilöstösäästöt talouden tasapainotuksessa ovat yhteensä 560.000 euroa. Lomautukset, virkojen täyttämättä jättäminen ovat vaikuttaneet palvelujen heikkenemiseen, vaikka peruspalvelut on hoidettu.

Kaupungin virkistysalueena oleva Kalikka on mainittu toteutumattomana myyntikohteena. Kaupunginhallitus on kuitenkin päättänyt pitää Kalikan virkistysalueena.

Kaupungilla on paljon kiinteistöjä hyvin hajallaan ja monet niistä on tyhjillään tai vajaakäytössä. Rakennuskanta on inventoitu ja elinkelpoisuus määritelty.

Sisäilmanongelmat on saatu hallintaan ja kiinteistöjen arvoja on alaskirjattu, mutta ne tulevat edelleen rasittamaan taloutta.

Toteutuneista isommista investoinneista viime vuodelta mainittakoon Väinämöisenkadun peruskorjaustyöt, Ylistaronkatu 36 muutostyöt, Virtaan moottoriradan hulevesiviemärin teko, VT 9 liittymäjärjestelyt ja alikulku. Myös pesäpallokentän peruskorjaus saatiin vietyä loppuun. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen että hankkeeseen olisi voitu mahdollisesti saada valtionapua, joka jäi hakematta.

Tarkastuslautakunta huomauttaa Metsämaan pienpuhdistamon ja Mäenpään sillan korjaustyön investointien siirtämisestä.

Väliaikaiseksi suunniteltu pienpuhdistamo olisi pitänyt ottaa käyttöön 30.6.2020, mutta rakennustöitä ei ole aloitettu. Tarkastuslautakunta moittii asian viivyttelyä, vaikka talousarviossa on ollut määrärahoja investointiin. Jätevesiasian hoitaminen tulisi ratkaista pikaisesti uudelleen.

Sillan korjaus tulisi toteuttaa mahdollisimman pian, koska se parantaisi niin asukas- kuin liikenneturvallisuutta alueella. Lisäksi se tukisi Mäenpään alueen uuden kaava-alueen markkinointia.

Olennaista toiminnassa ja taloudessa

Loimaan Vesi-liikelaitos on visionsa mukaisesti laadukkaiden ja ympäristöystävällisten vesihuoltopalvelujen tuottaja. Se on määräävässä markkina-asemassa toimiva kunnallinen palvelulaitos, jota sitoo monet EU:n entistä tiukemmat määräykset mm. veden laatuvaatimuksista niin jaettavan talousveden kuin jätevedenkin osalta. Sen toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava liikelaitoksen talousarviota ja sillä on oma johtokunta, joka ohjaa ja valvoo sekä vastaa sen toiminnasta.

Vuonna 2020 valmistui selvitystyö ylikunnallisen vesihuoltoyhtiön perustamiseksi Loimaan ja Ypäjän alueelle. Loimaan osalta Loimaan kaupunginvaltuusto käsitteli asiaa kokouksessaan 7.12.2020. Valtuusto päätti, että yhtiöittämisselvitykset keskeytetään ja Loimaan Vesi jatkaa kunnallisena liikelaitoksena. Olennaisimpina hankkeina valmistui Väinämöisenkadun saneeraus ja pääjäteviemärien saneeraus.

Tärkeimmät investointikohteet vuonna 2020 olivat:

- Pääjäteviemärien saneeraus
- Väinämöisenkadun vesijohdon ja jäteviemärien saneeraus
- Hulmin kaupunginosan jätevesiviemärien saneeraus
- Helanderin jätevesipumppaamon saneeraus
- Jäteveden puhdistamo, teknisen veden putkiston uusiminen
- Satakunnantien vesijohdon ja jätevesiviemärien saneerauksen suunnittelu
- Jätevedenpuhdistamon kuivatun lietteen pumppu

Tuloslaskelman mukaan liikelaitoksen tilinpäätös muodostui noin 237 226 euroa ylijäämäiseksi. Tulojen lisäyksen suurin syy on taksojen korotus vuoden 2020 alussa. Taksat ovat kuitenkin valtakunnan keskitason alapuolella. Huomiota kiinnittää se, että Loimaalla kerrostalojen perusmaksu, mittarinvuokra, on sama kuin omakotitalon. Loimaan Vesi on toteuttanut toimintaansa siten, että toiminnan rahoittaminen on ollut mahdollista omilla toimintatuloilla.

Toiminnan ja talouden tavoitteet

Liikelaitos on vuonna 2020 täyttänyt talousvedelle asetetut laatuvaatimukset ja jäteveden johtamisluvan mukaiset ehdot.

Tilikausi muodostui ylijäämäiseksi. Liikelaitos maksoi vuonna 2020 sille asetetun tavoitteen mukaisesti Loimaan kaupungille peruspääomasta 3 977 464,37 eurosta tuottoa 0,3 % eli 11 932,39 euroa. Vuotuiset investoinnit olivat noin 698 429 euroa, kun budjetoitu oli 1 460 000 euroa. Investointien alittuminen budjetoidusta johtui kaupungin teknisen toimen kanssa yhteistyössä tehtävien hankkeiden aloituksen siirtymisestä

vuodelle 2021 sekä toimisto- ja varastorakennushankkeen viivästymisestä yhtiöittämisselvityksen johdosta.

Tuloslaskelman mukaan liikevaihto on pysynyt entisellä runsaan 3 miljoonan euron tasolla. Taseen mukaan liikelaitoksen saatavat kunnalta 31.12.2020 olivat 4 855 000 euroa, avaustaseessa ne olivat 5 005 000 euroa.

Henkilöstö

Henkilöstön lukumäärä on pysynyt ennallaan, 13 henkilöä. Palkat ja palkkiot ovat olleet yhteensä 519 586,23 euroa ja henkilöstökulut kaikkiaan 647 828,56 euroa.

- Kaupunginvaltuusto käsittelee arviointikertomuksen vuodelta 2020.
- Kaupunginvaltuusto kehottaa kaupunginhallitusta ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta tässä arviointikertomuksessa esiin tulleisiin asioihin kiinnitetään jatkossa riittävää huomiota ja tehdään tarvittavia korjaustoimenpiteitä.

Lisäksi tarkastuslautakunta esittää seuraavaa:

- Loimaan kaupungin ja Loimaan Vesi-liikelaitoksen aikaisempien vuosien yhteenlaskettu alijäämä on saatu kertomusvuonna katettua. Siten kuntalain vaatima velvoite on saatu täytettyä. Kaupungin oma talous on vielä alijäämäinen ja se pitäisi saada tasapainoon tulevina vuosina.
- Toimintamenojen kasvua on saatava hillittyä niin paljon, että toimintakatteen ylijäämällä voidaan kattaa normaalien korjausinvestointien poistot sekä lisäksi vanhaa alijäämää. Kaupungin palvelutarjonta tulee mitoittaa oikein ja kunnallisverojen, valtionapujen ja palvelumaksujen tulee kattaa ne. Näin saadaan kaupungin kokonaistalous kestäväälle tasolle.
- Keskeistä on koko kuntakonsernin, sen hallinnon ja palveluverkkojen jatkuva virtaviivaistaminen uusia tekniikoita - erityisesti sähköisiä ratkaisuja - hyödyntäen.
- Alkukevästä 2020 alkoi maattamme ja koko maailmaa ravistellut koronavirusepidemia, joka edelleen jatkuu. Siihen on sairastunut ja menehtynyt valtava määrä ihmisiä ja se on saanut maailmantalouden sekaisin. Kriisin loppumisesta ei ole vielä millään taholla varmaa tietoa. Siksi Loimaan kaupungin tulevien vuosien taloudellista asemaa ei voi kovin tarkkaan ennakoida.
- Tilinpäätösasiakirjan alussa tulisi olla tiivistelmä, josta käy ilmi tilinpäätöksen keskeiset tunnusluvut ja havainnot.

Lopuksi: Tarkastuslautakunta toteaa, että toiminnallisia ja taloudellisia ohjelmia kannattaa viedä koko ajan eteenpäin, vaikka Loimaankin hallinto on joutunut ja joutuu poikkeusoloissa asettamaan akuutteja toimia normaalikäytäntöjen edelle. Vain siten voimme tarjota tulevina vuosina normaaliolosuhteet loimaalaisille niin hyvinvoinnin, elinympäristön kuin sivistyksen ja kulttuurinkin osalta talouden ollessa tasapainossa.

Luonnollisesti Loimaalla on hyvä elää.”

Loimaalla 25.5.2021

Jukka Laaksonen, pj

Sanni Kiviniemi, vpj

Maiju Boenisch

Sampsa Heinonen

Anne Kuusinen

Hannes Mikkola

Markku Kraama